

Ungdomsarbeidsløshet i Norden

Karsten Albæk, Rita Asplund, Erling Barth, Lena Lindahl og
Kristine von Simson

Karsten Albæk

Ph.d. i økonomi, seniorforsker, SFI – Det nationale forskningscenter for velfærd

kal@sfi.dk

Rita Asplund

Pol.dr. i økonomi, dosent, forskningsdirektør ved Näringslivets forskningsinstitut ETLA

rita.asplund@etla.fi

Erling Barth

Dr. polit. i samfunnsøkonomi, forsker I ved Institutt for samfunnsforskning

erling.barth@samfunnsforskning.no

Lena Lindahl

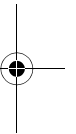
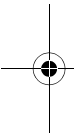
Ph.d. i økonomi, forsker ved Institutet för Social forskning (SOFI), Stockholms Universitet

lena.lindahl@sofi.su.se

Kristine von Simson

Ph.d. i samfunnsøkonomi, forsker II ved Institutt for samfunnsforskning

kristine.von.simson@samfunnsforskning.no

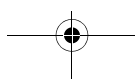
Denne artikkelen tar for seg ungdomsarbeidsløshet målt på flere måter. For det første spiller det en stor rolle om man regner arbeidsløsheten for ungdom i prosent av befolkningen eller i prosent av arbeidsstyrken. For det andre gjør det stor forskjell om man tar med blant de arbeidsløse ungdom som oppgir å ha skolegang eller studier som hovedaktivitet. De nordiske landene blir mer like og kommer langt bedre ut i en internasjonal sammenlikning om man trekker studenter ut av arbeidsløshetstallene. Artikkelen avslutter med en diskusjon av hvilke tall som bør benyttes til hvilke formål.

Nøkkelord: ungdomsarbeidsløshet, utdanning, overgang skole arbeid

Youth unemployment in the Nordic countries

In this article, we discuss different ways of measuring youth unemployment. The first that matters is whether unemployment is measured as a percentage of the labour force or of the relevant population. Second, it makes a difference whether youth who report schooling as their main activity are included among the unemployed. The Nordic countries are more alike and show up better in an international comparison when students are omitted from the unemployment figures. We conclude with a brief discussion of measures that are fit for purpose.

Keywords: youth unemployment, education, school-to-work transmission

UNGDOMSARBEIDSLØSHET I NORDEN

De nordiske landene har tradisjonelt vært kjennetegnet av lav arbeidsløshet og høye sysselsettingsrater.¹ I de senere årene har imidlertid flere av de nordiske landene opplevd høy arbeidsløshet, særlig blant unge. Tabell 1 viser arbeidsløshetsrater for ungdom for Danmark, Finland, Norge og Sverige, slik de er rapportert av OECD². Arbeidsløshet er her definert som i arbeidskraftundersøkelsene: antall personer som oppgir at de aktivt har søkt etter jobb de siste fire ukene og som er tilgjengelig for å ta denne jobben i løpet av de neste to ukene, regnet i prosent av arbeidsstyrken som er definert som summen av arbeidsløse og sysselsatte.

Tabell 1. Arbeidsløshet for ungdom 1998, 2003, 2008, 2013. Tall for menn og kvinner. Prosent av arbeidsstyrken

15–19		1998	2003	2008	2013	Endring 2008–2013	
						Prosent-	Prosent
						poeng	
Danmark	M	8,0	9,9	7,9	17,9	10,0	126,6
Danmark	K	9,3	10,7	10,9	13,9	3,0	27,5
Finland	M	24,6	25,9	23,3	34,1	10,8	46,4
Finland	K	33,3	31,5	25,4	27,6	2,2	8,7
Norge	M	13,2	17,3	13,2	13,3	0,1	0,8
Norge	K	13,7	14,8	10,5	11,3	0,8	7,6
Sverige	M	21,1	18,6	32,5	39,3	6,8	20,9
Sverige	K	20,6	18,3	31,8	34,5	2,7	8,5
20–24							
Danmark	M	5,7	8,6	7,0	11,8	4,8	68,6
Danmark	K	6,4	8,1	6,6	10,3	3,7	56,1
Finland	M	18,0	16,7	11,5	19,2	7,7	67,0
Finland	K	20,0	16,3	11,4	11,7	0,3	2,6
Norge	M	7,0	10,4	4,9	9,2	4,3	87,8
Norge	K	7,1	8,3	4,1	5,6	1,5	36,6
Sverige	M	16,2	12,6	13,9	20,1	6,2	44,6
Sverige	K	14,3	9,9	14,0	17,0	3,0	21,4

Kilde: OECD arbeidsmarkedsstatistikk. OECDiLibrary.

Vi ser for eksempel at unge svenske menn i alderen 15–19 har en arbeidsløshetsrate på nærmere 40 prosent i 2013, og at både finske og svenske menn i alderen 20–24 har arbeidsløshetsrater på rundt 20 prosent. Alle landene, med unntak av de aller yngste i Norge, har sett en betydelig økning av arbeidsløshetstallene fra 2008 til 2013.

Det er mange grunner til at ungdom rammes hardere av arbeidsløshet enn eldre. For det første er mange ungdommer på vei inn i arbeidslivet, og når arbeids-

løsheten går opp blir det færre nye jobber, og derfor vanskeligere nettopp for nykommerne som står utenfor i utgangspunktet. For det andre har ungdommer som er i jobb, ofte dårligere jobber: Mer midlertidige ansettelser og oftere jobber som er mer utsatte i dårlige tider. For det tredje har de lavere ansiennitet enn andre, og rammes derfor oftere under nedbemanninger. Ungdom er også i en sårbar fase der de nettopp trenger arbeidserfaring for å komme seg inn i arbeidslivet, og arbeidsløshet i tidlige år kan virke negativt inn på yrkeskarrieren i lang tid framover (se f.eks. Nilsen & Holm Reiso, 2014 for Norge og Nordström Skans 2011 for Sverige).

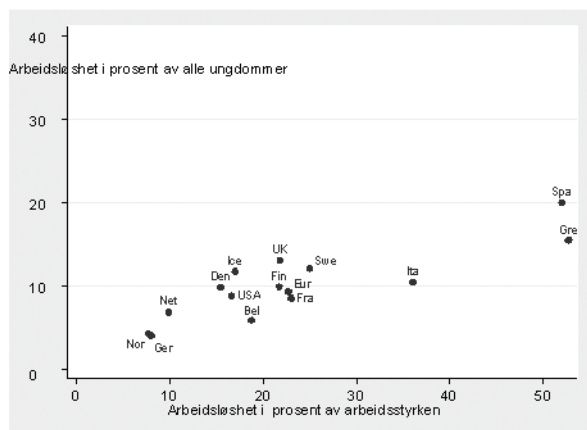
Bak arbeidsløshetstallene skjuler det seg imidlertid store forskjeller i sammensetningen av ungdommer i ulike situasjon. Noen arbeidsløse ungdommer er samtidig del av gruppen med studenter og elever, mens andre igjen er del av gruppen NEETs. NEETs er et begrep, utviklet blant annet av Eurofound (se f.eks. Mascherini mfl. 2012), for å beskrive ungdommer som verken er i arbeid eller utdanning (Not in Employment, Education, or Training). Hyggen (2014) viser blant annet at bildet av ungdommens situasjon i de nordiske landene, og kanskje særlig for Sveriges del, sammenliknet med ungdommer i EU generelt, ser ganske annerledes ut når vi sammenlikner NEET rater istedenfor arbeidsløshetsrater³. Sammenlikningen er imidlertid ikke rett fram, blant annet fordi NEET begrepet omfatter både arbeidsløse ungdommer og ungdommer som av andre grunner ikke er i jobb eller utdanning. I denne artikkelen ser vi nærmere på ulike mål på arbeidsløshet, særlig med hensyn til om ungdommene er under utdanning eller ei.

Prosent av arbeidsstyrken versus prosent av befolkningen

Først er det imidlertid viktig å merke seg at en arbeidsløshetsrate på 20 prosent ikke betyr at hver femte ungdom er arbeidsløs; arbeidsløshetstallene er regnet i prosent av arbeidsstyrken, ikke av befolkningen i den aktuelle alderen. I figur 2 viser vi arbeidsløshetstallene for aldersgruppen 15–24 år beregnet i prosent av arbeidsstyrken langs den horisontale akse, og i prosent av hele ungdomskullene langs den vertikale akse. Vi ser at arbeidsløshetstallene faller drastisk når vi måler dem som prosent av hele arbeidsstyrken.

Spania har for eksempel en arbeidsløshetsrate på 50 prosent. Det betyr ikke at annenhver spanske ungdom er arbeidsløs, men at bare halvparten av ungdommene som melder seg på arbeidsmarkedet er i jobb. Ser vi langs den vertikale akse finner vi at 20 prosent av ungdommene er arbeidsløse, altså hver femte ungdom. Et svært høyt tall, men altså ikke hver annen. For Sverige og Finland faller tallet fra midt på 20-tallet til 10–12 prosent. Altså ikke hver femte finske ungdom, men hver tiende. Fortsatt ser vi imidlertid at både Danmark, Finland og Sverige ligger over europeisk gjennomsnitt, på nivå med Italia og England, og høyere enn i USA.

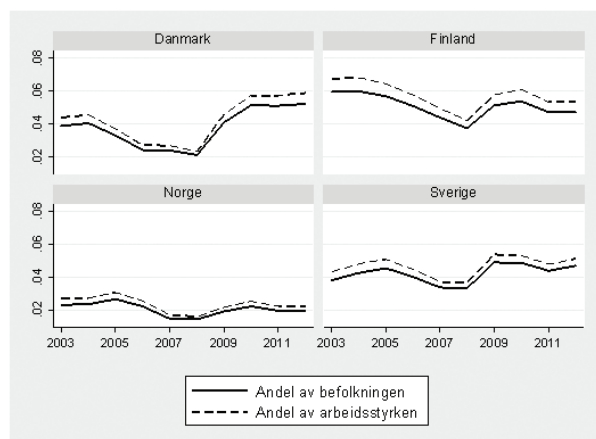
Figur 1. Arbeidsløshet i prosent av arbeidsstyrken og av befolkningen (2012). Ungdom 15–24 år

Kilde: OECD, tall fra arbeidskraftundersøkelsene 4 kvartal 2012.

Denne store forskjellen mellom arbeidsløshet målt i prosent av ungdomsbefolkningen og i prosent av arbeidsstyrken finner vi ikke når vi tar for oss arbeidsløshetstall for den voksne befolkningen. Figur 2 viser arbeidsløshet i prosent av befolkningen og i prosent av arbeidsstyrken for personer i alderen 30–54 år.

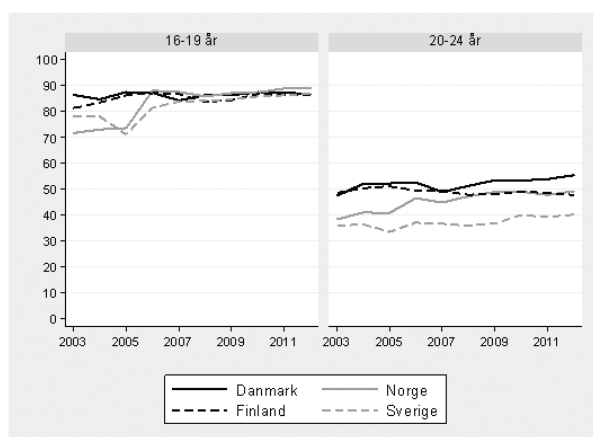
Figur 2. Arbeidsløshet som andel av befolkningen og som andel av arbeidsstyrken. Voksne 30–54 år

Note: Egne beregninger på kvartalsdata fra Arbeidskraftundersøkelsene, data fra Eurostat.

Det store flertallet av ungdommene i Norden er skoleelever eller studenter. Figur 3 viser andelen av ungdomsbefolkningen som i følge arbeidskraftundersøkelsene oppgir studier eller skolegang som hovedaktivitet. Vi ser at over 80 prosent av ungdommene i alderen 16–19 oppgir skolegang eller studier som hovedaktivitet (endringen i tallene for Norge og Sverige etter 2005 skyldes antakelig brudd i seriene). I aldersgruppen 20–24 er det mellom 40 og 55 prosent som oppgir å ha studier som hovedaktivitet. Danmark har flest under utdanning, mens Sverige har nådd 40 prosent i 2012.

Figur 3. Studenter og elever i prosent av hver aldersgruppe

Note: Egne beregninger på kvartalsdata fra Arbeidskraftundersøkelsene, data fra Eurostat.

Hvordan skal vi behandle arbeidsløse studenter og elever i statistikken?

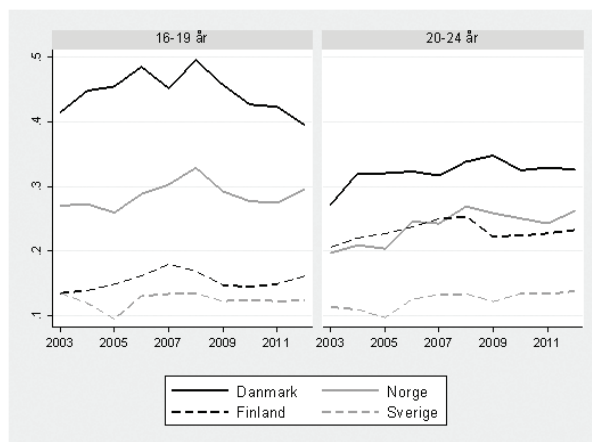
Det er mange studenter og elever som samtidig er i arbeidsstyrken. For de nordiske landene utgjør studenter og elever en betydelig arbeidskraftsressurs. Figur 4 viser andel av ungdomsbefolkningen i de nordiske landene som har utdanning som hovedaktivitet, samtidig som de oppgir at de var i jobb siste uke før intervju-tidspunktet. Vi kaller dem arbeidende elever/studenter.

I Danmark er over 40 prosent av ungdomskullene fra 16–19 år arbeidende elever/studenter, og over 30 prosent av ungdommene mellom 20–24 år, mens Norge kommer på andreplass. Sverige ser ut til å ha den laveste andelen arbeidende elever/studenter. Når det gjelder forskjellene mellom de nordiske landene, er det viktig å huske på at lærlinger i de aller fleste tilfeller vil bli registrert også som sysselsatte i arbeidskraftundersøkelsene. Danmark er det landet med best utbygget lærlingeordning.

Men mange av elevene og studentene oppgir også at de er arbeidsløse – de

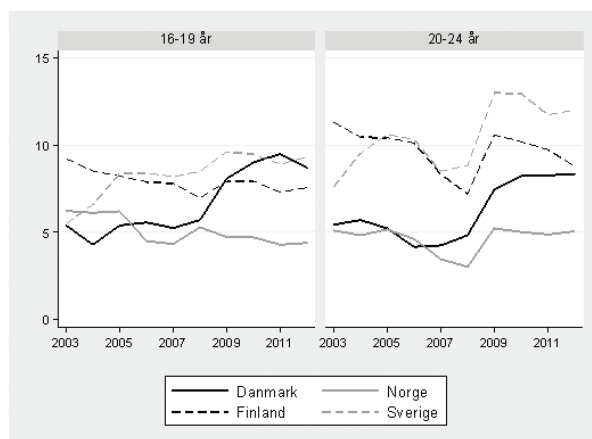
søker aktivt etter arbeid samtidig som de går på skole. Figurene 5a og 5b viser hva som skjer med arbeidsløshetstallene når vi trekker ut dem som oppgir at de har utdanning som hovedaktivitet fra tallene for arbeidsløse. Vi ser først på tallene som inkluderer alle arbeidsløse ungdommer (figur 5a). Her finner vi igjen de høye arbeidsløshetstallene for Sverige og Finland.⁴ Nærmere 10 prosent av ungdommene 16–19 år i Danmark, Finland og Sverige er arbeidsløse i 2012, mens ledigheten er omtrent halvparten så høy blant norsk ungdom.

Figur 4. Arbeidende skoleelever/studenter som andel av befolkningen

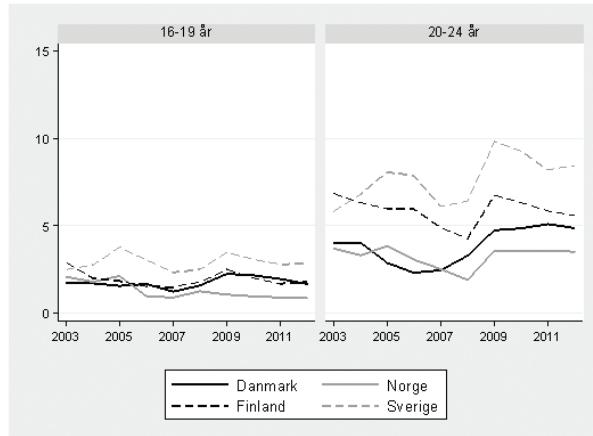

Note: Egne beregninger på kvartalsdata fra Arbeidskraftundersøkelsene, data fra Eurostat.

Figur 5a. Arbeidsløse med skoleelever/studenter. Prosent av befolkningen

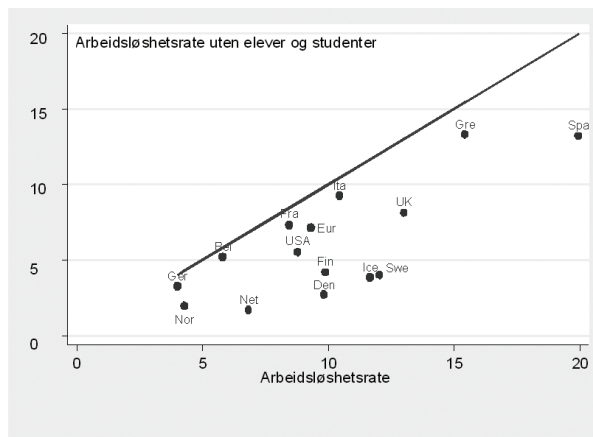
Figur 5b. Arbeidsløse uten skoleelever/studenter. Prosent av befolkningen

Note: Egne beregninger på kvartalsdata fra Arbeidskraftundersøkelsene, data fra Eurostat.

Når vi så tar ut arbeidsløse elever og studenter fra tallene (figur 5b), faller andelen ungdommer som er arbeidsløse i alderen 16–19 til godt under 5 prosent. For aldersgruppen 20–24 år faller tallene til under 5 prosent for Danmark, Finland og Norge, og til mellom 7 og 8 prosent for Sverige. Vi ser også at den høye ungdomsarbeidsløsheten vi har observert i Finland fram til midten av 2000-tallet, i hovedsak besto av arbeidsløse elever og studenter.

Figur 6. Ungdomsarbeidsløshet med og uten elever/studenter (15–24). Prosent av befolkningen (2012)

Kilde: OECD, tall fra arbeidskraftundersøkelsene 4 kvartal 2012.

I figur 6 bruker vi OECD-tall for å sammenlikne de nordiske landene med andre utvalgte OECD-land. Når vi tar ut elever og studenter, endres rangeringen av Sverige, Finland og Danmark dramatisk. Fra å være blant landene med høy ungdomsarbeidsløshet faller de ned til å være blant land med lav ungdomsarbeidsløshet.

Fullføring av videregående skole og ungdomsarbeidsløshet

I vårt prosjekt (Albæk mfl 2015) har vi sett spesielt på hvordan det går med tre kohorter av ungdommer i overgangen mellom skole og arbeidsliv. Vi har benyttet oss av registerdata fra alle landene. Formålet har vært å se om det er en sammenheng mellom hva ungdommene gjør i perioden mellom 16 og 20 års alder, og hva de gjør etterpå. De tre kohortene er ungdommer som var 16 år i 1993, 1998 og 2003. Tabell 2 viser andelen av hver kohort som ikke har fullført videregående skole i de tre kohortene.⁵ Vi ser at Norge og Danmark har langt lavere fullføringsrater enn Finland og Sverige.

Tabell 2. Andel som ikke hadde fullført videregående skole ved 21 år.
Prosent av kohorten

Kohort	Danmark	Finland	Norge	Sverige
16 år i 1993	34,7	16,0	28,5	14,5
16 år i 1998	39,0	19,7	29,1	17,0
16 år i 2003	38,3	18,4	31,5	16,5

Vi plukker deretter ungdommene opp igjen ved fylte 21 og 26 år, og undersøker blant annet om de er registrert som arbeidsløse. Ungdommer som er registrert som studenter eller skoleelever samtidig som de søker arbeid, er ikke regnet som arbeidsløse.

Tabell 3 viser arbeidsløshetstall, basert på registrert arbeidsløse, for ungdommer ved 21- og 26 års alder etter om de har fullført videregående skole eller ikke. De første linjene viser andelen arbeidsløse blant de som har fullført og de som ikke har fullført videregående skole innen de er 21 år. Andelen er betydelig høyere blant de som ikke har fullført videregående skole. De neste to linjene viser arbeidsløsheten ved 26 år, inndelt på samme måte. Igjen er andelen betydelig høyere blant de som ikke har fullført. De neste tre linjene bruker 1993 og 1998 kohorten til å skille mellom de som fullfører videregående skole innen 21 år, de som fullfører mellom 21 og 26 år og de som ikke har fullført ved fylte 26 år. I Danmark og Norge skiller de som fullfører innen 26 år seg ut, mens det ikke er så stor forskjell om man fullfører innen 21 år eller mellom 21 og 26 år. Dette er land med en godt utviklet lærlingeordning. I Finland og Sverige er det de som fullfører innen

fylte 21 år som skiller seg ut med lave arbeidsløshetstall, mens det ikke ser ut til å hjelpe særlig å fullføre videregående skole mellom 21 og 26 år.

Tabell 3. Registrert arbeidsløse ved 21 og 26 år etter om de har fullført videregående skole eller ikke. Skoleelever og studenter er ikke regnet som arbeidsløse. Prosent av alle i samme gruppe

		Danmark	Finland	Norge	Sverige
Registrert ledig ved 21 år	Fullført videregående ved 21	2,3	7,8	2,6	7,0
Alle tre kohorter	Ikke fullført ved 21	6,6	12,3	12,0	20,5
	I alt	3,9	8,6	5,4	9,2
Registrert ledig ved 26 år	Fullført videregående ved 21	3,2	6,1	3,3	4,2
1993 og 1998 kohorten	Ikke fullført ved 21	8,1	15,3	11,8	12,0
	I alt	5,0	7,8	5,7	5,4
Registrert ledig ved 26 år	Fullført videregående ved 21	2,6	5,2	2,4	2,9
1998 kohorten	Fullført mellom 21 og 26 år	3,0	11,7	4,6	10,0
	Ikke fullført ved 26 år	4,2	13,7	14,0	10,7
	I alt	3,1	6,7	5,0	4,1

Kilde: Albæk mfl (2015) figur 7.7, 7.8 og 7.11. Tallene gjelder kohortene som fylte 16 år i 1993, 1998 og 2003. Tallene for i alt gjelder for hele ungdomskullene.

I rapporten (Albæk mfl 2015) viser vi også tall for arbeidsløshet ved 31 års alder⁶ som viser at dette mønsteret holder seg også videre gjennom arbeidskarrieren: For Sverige og Finland, som kjennetegnes av skolebasert videregående opplæring, er det de som fullfører innen 21 år som skiller seg positivt ut, mens det spesielt for Danmark er liten forskjell i arbeidsløshet ved 31 års alder etter fullføringsstatus.

Alt i alt framgår det at de som har fullført videregående skole har langt mindre arbeidsløshetstall i 20-årene enn de som ikke har fullført. En grunn er at de har høyere tilbøyelighet til å være i jobb, en annen at de har langt høyere tilbøyelighet til å studere videre. For de som har fullført videregående, er det rundt 90 prosent som er i jobb eller i studier ved både 21 og 26 års alder. Men selv om sannsynligheten for å være arbeidsløs er høyere for de som ikke fullfører videregående skole enn for de som fullfører, er hovedparten også av disse ungdommene i jobb eller studier ved 21 år og 26 år; i Danmark med rundt 80 prosent, og nærmere 70 pro-

sent i Finland, Norge og Sverige (se Asplund mfl. 2015). Likevel gjenstår altså det faktum at ungdommer som ikke fullførte videregående innen 21 år, har langt større risiko for ikke å være i jobb eller utdanning.

Hva er så det korrekte målet på arbeidsløshet?

Svaret på dette spørsmålet er selvsagt alle sammen. Alle målene for arbeidsløshet er et uttrykk for noe substansielt. Hvilket mål man bør bruke avhenger av hva man skal bruke det til.

Hvis formålet er å studere arbeidsmarkedet, er det tradisjonelle ILO⁷-målet det beste. Dette er altså antall arbeidssøkere i prosent av arbeidsstyrken. Dette målet tar utgangspunkt i hvem som melder seg på arbeidsmarkedet, altså arbeidsstyrken, og måler andelen av de som ikke får jobb. Det er et mål på ubalanse i arbeidsmarkedet, og sier noe om hvem som potensielt kunne vært i jobb, hadde alle som ønsket jobb fått jobb.

Studenter og elever er en viktig reservearbeidskraft, og i de nordiske landene utgjør elever og studenter en stor del av arbeidsstyrken som retter seg mot ufaglærte jobber, kanskje særlig deltidsjobber innenfor handel og restaurant, men også omsorg og helse. Dette er også en fleksibel del av arbeidskraften, som lett kan øke eller redusere sitt arbeidstilbud. Samtidig består arbeidsstyrken blant unge av de som slutter på skolen, og som skaffer seg arbeidserfaring som en del av sin framtidige kompetanse. Når det gjelder spørsmål om arbeidstilbudet blant unge, bedriftenes etterspørsel etter unge og ufaglærte, og ubalanser i arbeidsmarkedet for unge, er ILO-definisjonen den som gir det mest relevante målet. Dette målet er derfor mest relevant for arbeidsmarkedspolitikken, sammen med registrert arbeidsløshet, som er basert på de som registrerer seg som arbeidsløse, og gjerne måles i forhold til arbeidsstyrken. Når arbeidsløshetsraten blant unge menn i alderen 20–24 i Sverige er 20 prosent, betyr det at det er store ubalanser i arbeidsmarkedet for ungdom og at det er vanskelig for unge svensker å få seg jobb.

Hvis formålet er å studere ungdommenes framtidutsikter og velferd mer generelt, er det mer relevant å ta for seg andelen av unge arbeidsløse som samtidig *ikke har studier eller skolegang som hovedaktivitet*, målt i prosent av ungdomsbefolkningen. En elev eller student som ikke får seg jobb, kan ha økonomiske problemer her og nå, men ikke nødvendigvis på lengre sikt. Utdanning er en investering som gir avkastning både i jobbmuligheter og i høyere inntekt når man er i jobb. For ungdom er derfor utdanningspolitikken vel så viktig for framtidutsiktene som arbeidsmarkedspolitikken. Den overordnede politikken må derfor ha som formål å ha så lavt som mulig nivå på andel ungdommer som ikke er i utdanning eller opplæring og som samtidig søker, men ikke får seg jobb.

NEET-ratene, altså ungdommer som ikke er i jobb, opplæring, eller under utdanning (se for eksempel Mascherini et al. 2012; SCB 2013) er selvsagt også en

viktig gruppering for å forstå ungdommenes tilstand. Problemet med NEET-ratene er imidlertid at NEET-gruppen må sees på som en rest som er svært heterogen. Den skiller ikke mellom ungdommer som har problemer i forhold til arbeidsmarkedet og ungdommer som rett og slett tar seg en pause, for eksempel «back-packere» eller håpefulle musikere in spe, finansiert av foreldre eller egne sparepenger.

Oppsummering

Ungdomsarbeidsløsheten har økt kraftig i kjølvannet av den økonomiske krisen etter 2008. Ungdomsarbeidsløsheten er særlig høy i Finland og Sverige, der hver fjerde ungdom i arbeidsstyrken var arbeidsløs i 2012. Ser vi på arbeidsløsheten som andel av ungdomsbefolkningen, har både Danmark, Finland og Sverige høyere tall enn gjennomsnittet for Eurosonen.

Samtidig har de nordiske landene mange ungdommer under utdanning. Trekker vi ut ungdommene som i arbeidskraftundersøkelsene oppgir å ha skole eller utdanning som hovedaktivitet, får vi et annet bilde. For det første ser vi ingen stor økning etter finanskrisen for de aller yngste, og for det andre kommer de nordiske landene svært mye bedre ut i en internasjonal sammenlikning. Ser vi på arbeidsløsheten blant unge som ikke er under utdanning, kommer de nordiske landene ut blant de med lavest arbeidsløshet i OECD, sammen med land som Nederland og Tyskland.

Etter ILO-definisjonen regnes arbeidsløshetsraten som arbeidssøkere uten arbeidsinntekt i prosent av arbeidsstyrken. Parallelt måler myndighetene også tall for registrert arbeidsløshet, basert på tall for de som registrerer seg som arbeidsløse, som andel av arbeidsstyrken. Disse to måtene å måle arbeidsløshet på, gir begge relevante mål for å analysere spørsmål rundt tilbud og etterspørsel i arbeidsmarkedet, og også for å vurdere politikk og tiltak som er rettet spesielt inn mot arbeidsmarkedet.

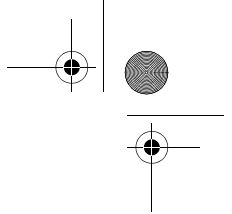
Samtidig er det stor forskjell for en ungdom på å være arbeidsløs og under utdanning, og å være arbeidsløs uten å ha noe å gjøre, både når det gjelder framtidutsikter og velferd i dag. Når vi skal analysere spørsmål rundt framtiden til både ungdommene og økonomien som helhet, og velferdsanalyser mellom generasjoner, vil det være andelen arbeidsløse som ikke er under utdanning eller opplæring som er det relevante målet. Arbeidsmarkedstiltak vil i hovedsak være rettet inn mot opplæringstiltak for de som er unge og ikke under utdanning, og snittflaten mellom utdanningspolitikk og arbeidsmarkedspolitik er særlig viktig. Både arbeidsmarkeds- og utdanningspolitikken må derfor ha begge disse målene på arbeidsløshet og inaktivitet med i sin politikktutforming.

Noter

- 1 Takk til Alexandra Chirca for utmerket forskningsassistanse og databearbeiding. Artikkelen er en del av rapporteringen fra prosjektet «Ungdomsarbeidsløshet i Norden» som har finansiering fra Nordisk Ministerråd. Hovedresultatene fra dette prosjektet publiseres i Albæk mfl. (2015). Se også Albæk mfl. (2014).
- 2 Se også analysene i den svenske Långtidsutredningen 2011 (SOU 2011:11).
- 3 Se også SCB (2013) og Olofsson and Wadensjö (2012).
- 4 Vær oppmerksom på brudd i tidsserien for Sverige i 2005. Se http://www.scb.se/sv/_/Hitta-statistik/Statistik-etter-amne/Arbetsmarknad/Arbetskraftsundersokningar/Arbetskraftsundersokningarna-AKU/23265/23272/Lankade-data/338027/
- 5 Se også Bäckmann et al. (2011) som sammenligner frafallrater mellom de skandinaviske landene.
- 6 Analysene av utfall ved 31 års alder er begrenset til 1993 kohorten.
- 7 ILO står for International Labour Organization, se www.ilo.org.

Referanser

- Albæk, K., R. Asplund, E. Barth, L. Lindahl, P. Vanhala & K. von Simson (2015). *Youth Unemployment and Inactivity. A comparison of school-to-work Transitions and Labour Market Outcomes in Four Nordic Countries* (kommer). København: Nordisk ministerråd.
- Albæk, K., R. Asplund, E. Barth & K. von Simson (2014). Early school leaving and labour market prospects. I Valkonen, T. and V. Vihirälä (red.) *The Nordic Model – Challenged but Capable of Reform* (Kap. 6). TemaNord 2014:531. København: The Nordic Council of Ministers.
- Bäckmann, O., V. Jacobsen, T. Lorentzen, E. Österbacka & E. Dahl (2011). Dropping out in Scandinavia – Social Exclusion and Labour Market Attachment among Upper Secondary School Dropouts in Denmark, Finland, Norway and Sweden. Stockholm: Institutet för Framtidsstudier (<http://www.iffs.se/eng/files/2011/09/2011.8.pdf>)
- Barth, E. & K. von Simson (2012). Ungdomsarbeidsløshet og konjunkturer. Økonomiske analyser 52012. Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- Hyggen, C. (2013). Unge i og utenfor arbeidsmarkedet i Norden. *Søkelys på arbeidslivet*, 30, 357–378.
- Mascherini, M., L. Salvatore, A. Meierkord & J.-M. Jungblut (2012). NEETs: Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs, and policy responses in Europe. Dublin: Eurofond. European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions.
- Nilsen, Ø. A. & Reiso, K. (2014). Scarring effects of early-career unemployment. *Nordic Economic Policy Review*, 1, 13-46
- Nordström Skans, O. (2011). Scarring Effects of the First Labor Market Experience. IZA Discussion Paper No. 5565.

K. ALBÆK, R. ASPLUND, E. BARTH, L. LINDAHL OG K. VON SIMSON

Olofsson, J. & E. Wadensjø (2012). *Youth, Education and Labour Market in the Nordic Countries: Similar But Not the Same*. Bonn: Friedrich-Ebert-Stiftung (<http://library.fes.de/pdf-files/id/09468.pdf>).

SCB (2013). Kvalitetsstudie av Ungdomsstyrelsens modell för unga som varken arbetar eller studerar. Örebro, Statistiska Centralbyrån.

SOU 2011:11 Långtidsutredningen (2011). Hovudbetänkande. Stockholm: Finansdepartementet.

